

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Sagsnr.: 2011-7650-0001
Dok.: 778934

UDKAST TIL TALE

til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål F og G (L 144) fra Retsudvalget den 21. maj 2013

Samrådsspørgsmål F:

”Ministeren bedes med afsæt i ministerens svar på spørgsmål 79 redegøre nærmere for, hvordan regeringen vil sikre, at ministerier og andre offentlige myndigheder vil overholde tidsfristerne i forhold til ansøgninger om aktindsigt efter en evt. vedtagelse af den nye offentlighedslov, hvor tidsfristerne gøres kortere, set i lyset af at tidsfristen i dag overskrides i ca. 60 pct. af tilfældene.”

Samrådsspørgsmål G:

”På baggrund af ministerens svar på spørgsmål 19, 21, 24, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 39, 45, 128, 129, 130, 131, 132 og 135 bedes ministeren redegøre for ministerens holdning til det hensigtsmæssige i, at:

- brevet fra den daværende finansminister Mogens Lykketoft til den daværende kulturminister Elsebeth Gerner Nielsen vedr. finansieringen af et nyt opera- og musikhus vil være undtaget fra retten til aktindsigt, og at kun enkelte oplysninger vil være ekstraheringspligtige som følge af L 144
- mailvekslingen inkl. bilag fra den daværende kontorchef i Integrationsministeriet til bl.a. Rigspolitiet og Justitsministeriet vedr. udlændin-

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

geloven vil være undtaget fra retten til aktindsigt, og at oplysningerne ikke vil være ekstraheringspligtige som følge af L 144

- statsforvaltningsdirektørens e-mail til kolleger om høringssvar til landbrugsloven vil være omfattet af retten til aktindsigt som følge af L 144
- breve fra daværende integrationsminister til folketingsmedlemmer fra de daværende regeringspartier samt dele af et vedlagt notat om indfødsretsloven vil være undtaget fra retten til aktindsigt som følge af L 144
- kalender, som der er givet aktindsigt i efter den gældende offentlighedslov, vil være undtaget fra retten til aktindsigt, og at oplysningerne ikke vil være ekstraheringspligtige som følge af L 144, men at der vil være adgang til aktindsigt i udgiftsbilag
- Energistyrelsens notat om moms-svindel i CO2 kvoteregistre vil være undtaget fra retten til aktindsigt, men at visse af oplysningerne vil være ekstraheringspligtige som følge af L 144
- Sundhedsministeriets notits om samarbejde med Rigsrevisionen i forbindelse med beretningen om private sygehuses takster vil være undtaget fra retten til aktindsigt, men at oplysningerne i notitsen i al væsentlighed vil være ekstraheringspligtige som følge af L 144
- Brevet fra daværende forsvarschef Jesper Helsø til daværende forsvarsminister Søren Gade vedr. tolk i Afghanistan måske vil være omfattet af retten til aktindsigt, og at oplysningerne i al væsentlighed vil være ekstraheringspligtige som følge af L 144
- kalendere for hhv. direktøren og skattedirektøren for SKAT København, som der er givet aktindsigt i efter den gældende offentlighedslov, vil være undtaget fra retten til aktindsigt, og at oplysningerne ikke vil være ekstraheringspligtige som følge af L 144
- mail af 12. december 2012 vedr. dagpengetal som der er givet aktindsigt i efter den gældende offentlighedslov, vil være undtaget fra retten til aktindsigt, og at oplysningerne ikke vil være ekstraheringspligtige som følge af L 144

Mener ministeren, at man med disse eksempler lever op til formålet om at sikre åbenhed hos myndigheder m.v., som er formuleret i forslaget til ny offentlighedslov?"

Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Simon Emil Ammitzbøll (LA), Pia Adelsteen (DF), Pernille Skipper (EL).

[Indledning]

1. Udvalget har bedt mig besvare to samrådsspørgsmål, og jeg forstår, at udvalget ønsker, at vi skal tage ét spørgsmål ad gangen, startende med spørgsmål G.

Det vil sige, at vi tager spørgsmålsrunden efter min besvarelse af hvert samrådsspørgsmål. Det gør jeg selvfølgelig gerne.

[Spørgsmål G]

2. Det første spørgsmål – spørgsmål G – vedrører mine svar på 17 spørgsmål til lovforslaget, der angår dokumenter i en række konkrete sager, som udvalget har bedt mig om at forholde mig til.

Jeg forstår det sådan, at der for det første spørges til det hensigtsmæssige af udfaldet af de konkrete sager, som Justitsministeriet har forholdt sig til i de nævnte besvarelser. Og for det andet spørges der til, om man med disse eksempler lever op til at sikre åbenhed hos forvaltningsmyndigheder mv., som er formuleret i forslaget til ny offentlighedslov.

Mit svar på begge spørgsmål er ja.

De svar, som jeg har givet i besvarelserne af de nævnte 17 spørgsmål, er udslag af, hvad der er Justitsministeriets umiddelbare vurdering af, hvad der følger af de generelle regler i lovforslaget.

Det drejer sig navnlig om lovforslagets § 22 om kalendere, § 24 om ministerbetjening, § 27, nr. 2, om folketingspolitikerdokumenter samt ekstraheringsreglerne i lovforslagets § 28 og § 29.

Jeg synes, at disse regler er fornuftige og hviler på en god og rigtig afbalancering af de forskellige hensyn, som lovforslaget bygger på.

Nogle af de svar, som der henvises til i samrådsspørgsmålet, viser, at der vil være tilfælde, hvor der fremover ikke vil være mulighed for at få aktindsigt i dokumenter, hvor det i dag vil være muligt. Det har jeg al-

drig lagt skjult på vil være tilfældet, og det kan derfor ikke være en overraskelse for nogen.

Andre svar viser, at der med lovforslaget langt fra er tale om den mørklægning, som det har været påstået i debatten om lovforslaget.

Jeg synes, at de konkrete eksempler, som der henvises til i samrådspørgsmålet, viser, at reglerne i § 24 og § 27, nr. 2, netop ikke er et *carte blanche* eller tagselvbord for administrationen, hvilket partierne bag den politiske aftale om den nye offentlighedslov også har understreget på ingen måde er hensigten.

Det er jo netop også, hvad vi tydeligt har skrevet i den politiske aftale fra efteråret, i lovforslaget og bemærkningerne hertil og i efterhånden en del besvarelser af spørgsmål fra udvalget.

Jeg synes, at eksemplerne på mange måder er interessante i forhold til at få belyst, at lovforslaget er langt mere nuanceret, end der fra mange sider er givet udtryk for i debatten.

F.eks. viser den mail fra en statsforvaltningsdirektør til nogle kollegaer, som der henvises til i spørgsmål nr. 24 og 135, at ministerbetjeningsreglen langt fra kan bruges i ethvert tilfælde. Med det forbehold, som jeg gav udtryk for i besvarelsen, er det Justitsministeriets umiddelbare opfattelse, at lovforslagets § 24 ikke kan bruges til at undtage mailen fra aktindsigt. Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål nr. 135, så deler Økonomi- og Indenrigsministeriet denne vurdering.

Eksemplerne giver efter min opfattelse også et godt indtryk af, at selv om reglen om ministerbetjening kan bruges, så kan reglerne om ekstrahering alligevel føre til, at oplysningerne skal udleveres.

Det er besvarelserne af spørgsmål nr. 29, 130 og 131 om Energistyrelsens notat om mulig momssvindler i CO₂-kvoteregistre et godt eksempel på. Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål nr. 29, er det Justitsministeriets umiddelbare vurdering, at det pågældende notat med nogle enkelte undtagelser udgør relevante oplysninger om sagens faktiske grundlag, som der vil være ret til aktindsigt i efter lovforslagets almindelige regler. Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål nr. 130,

deler Klima- og Energiministeriet Justitsministeriets umiddelbare vurdering af det pågældende dokument.

Et andet godt eksempel på ekstraheringsreglernes anvendelse er mine besvarelser af spørgsmålene om Sundhedsministeriets notits om samarbejdet med Rigsrevisionen i sagen om overbetaling af private sygehuse. Det er som bekendt mine svar på spørgsmål nr. 31 og 129.

Det fremgår heraf, at det er Justitsministeriets umiddelbare vurdering, at den omhandlede notits i al væsentlighed indeholder oplysninger, som er ekstraheringspligtige efter lovforslagets § 28, stk. 1, 1. pkt. Som det fremgår af besvarelsen, gælder det dog ikke navnlig notitsens næstsidste afsnit, som ses at indeholde Sundhedsministeriets kommentar til et konkret forhold. Og som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål nr. 129, deler Sundhedsministeriet Justitsministeriets umiddelbare vurdering af det pågældende dokument.

Også sagen om brevet fra den daværende forsvarschef til den daværende forsvarsminister om tolke i Afghanistan viser, hvor vigtige ekstraheringsreglerne er. Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål nr. 128, vil lovforslagets regler om ekstrahering efter Justitsministeriets og Forsvarsministeriets umiddelbare vurdering føre til, at det pågældende dokument i al væsentlighed indeholder oplysninger, som er ekstraheringspligtige.

3. Så for at svare på den anden del af samrådsspørgsmålet:

Eksemplerne lever helt op til det formål med loven, som kommer til udtryk både i selve lovteksten, bemærkningerne hertil, den politiske aftale og Offentlighedskommissionens betænkning.

[Spørgerunde]

[Spørgsmål F]

4. Spørgsmål F om tidsfrister er et spørgsmål, som jeg sådan set allerede har besvaret skriftligt i forbindelse med Retsudvalgets spørgsmål nr. 79 vedrørende lovforslaget.

Og som der er redegjort for i denne besvarelse, er selve ordningen med tidsfrister i offentlighedsloven ikke en nyskabelse.

Af § 16, stk. 1, i den nugældende offentlighedslov fremgår bl.a., at myndigheden snarest afgør, om en anmodning om aktindsigt kan imødekommes.

Det følger af bestemmelsens stk. 2, at – citat – ”hvis en anmodning om aktindsigt ikke er afslået eller imødekommet inden 10 dage efter, at den er modtaget af vedkommende myndighed, skal myndigheden underrette ansøgeren om grunden hertil samt om, hvornår en afgørelse kan forventes at foreligge.” Citat slut.

De 10 dage beregnes som fortløbende kalenderdage, dvs. også lørdage, søndage og helligdage,

Som det fremgår af ordlyden af bestemmelsen, er der altså ikke fastsat en absolut frist for sagsbehandlingstiden i aktindsigtssager. Ifølge forarbejderne til offentlighedsloven er idéen med bestemmelsen, at den i sig selv må forventes at bidrage til, at sagsbehandlingstiden ikke unødigt trækker ud.

I besvarelsen af spørgsmål nr. 79 vedrørende lovforslaget nævnes også, hvordan Folketingets Ombudsmand fortolker bestemmelsen. 10-dagesfristen er nemlig ikke en absolut frist, men den har som forudsætning, at en afgørelse om aktindsigt normalt træffes inden 10 dage. Hvis dette ikke kan ske, kræver det en nærmere begrundelse.

5. Lovforslaget til den nye offentlighedslov viderefører med visse ændringer den nugældende § 16 og bygger på anbefalingerne fra Offentlighedskommissionen.

Det følger af § 36, stk. 2, i lovforslaget, at en offentlig myndighed – citat – ”snarest afgør, om en anmodning om aktindsigt kan imødekommes. En anmodning om aktindsigt skal færdigbehandles inden 7 arbejdsdage efter modtagelsen, medmindre dette på grund af f.eks. sagens omfang eller kompleksitet undtagelsesvist ikke er muligt. Den, der har anmodet om aktindsigt, skal i givet fald underrettes om grunden til fristoverskridelsen samt om, hvornår anmodningen kan forventes færdigbehandlet.” Citat slut.

I modsætning til den nugældende lov beregnes fristen i arbejdsdage frem for kalenderdage, men ellers er systematikken den samme.

Det er i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i § 36, stk. 2, nærmere beskrevet, hvad der skal forstås med bestemmelsens formuleringer som f.eks. ”snarest” og ”undtagelsesvist”. Det fremgår også, hvad det er for forhold, som konkret kan begrunde, at fristen på 7 arbejdsdage ikke overholdes.

I bemærkningerne opregnes en række forskellige situationer med angivelse af, inden for hvilke frister myndighederne bør tilstræbe at få afgjort aktindsigtssager i de forskellige situationer.

Jeg vil tillade mig i øvrigt at henvise til min besvarelse af spørgsmål nr. 79 vedrørende lovforslaget, hvor der er redegjort grundigt for lovforslaget på dette punkt.

6. Det vil med lovforslaget – ligesom i dag – være den enkelte myndigheds ansvar at leve op til forudsætningerne om en hurtig behandling af aktindsigtsanmodninger.

Og som jeg tidligere har oplyst, er det Justitsministeriets vurdering, at en kort frist for, hvornår aktindsigtssager som udgangspunkt skal være færdigbehandlet, generelt medvirker til, at aktindsigtssager behandles og afgøres så hurtigt som muligt.

Jeg mener ligesom Offentlighedskommissionen, at man bør opretholde ordningen, hvorefter der på den ene side er egentlige sagsbehandlingsfrister og på den anden side er undtagelser, så der tages højde for de

forhold, som med rimelighed kan begrunde en længere sagsbehandlingstid.

Og det er også det, vi gør, med dette lovforslag.

7. For så vidt angår det anførte i spørgsmålet om, at 10-dagesfristen overskrides i ca. 60 pct. af tilfældene, vil jeg også henholde mig til mit svar på spørgsmål nr. 79.

Spørgsmålet tog udgangspunkt i en opgørelse, som dagbladet Information havde udarbejdet om 12 ministeriers sagsbehandlingstider i forbindelse med behandling af aktindsigtsanmodninger.

Som det også fremgår af min besvarelse af spørgsmål nr. 79, har Justitsministeriet ikke kendskab til grundlaget for den pågældende opgørelse. Og jeg har heller ikke grundlag for at vurdere sagsbehandlingstiderne i konkrete aktindsigtssager, som behandles af andre ministerier.

Som sagt kan konkrete forhold føre til, at den nugældende 10-dagesfrist ikke kan overholdes. Og sådan vil det også kunne være med den foreslåede nye frist på 7 arbejdsdage.

Tak for ordet.